

EMİN SOYSAL (Maraş) — Efendim, bendeniz şu fıkra üzerinde durmak istiyorum. Haricte teşkilâtı bulunan ve seçime katılacak siyasi partilerden kur'a ile ayrılacak ikisinin birer mümessil tâyin edeceği birer üyeden ibarettir. deniyor. Bu mesele iki partinin âdetâ anlaşır gibi koyduğu bir fıkra gibi tecelli ediyor. Müsaade buyurulursa her hangi bir parti pek âlâ teşkilât kademesi olmadan da bir ilcede seçime girebilir. Bunun için bu fıkrayı tadil etmek lâzımdır; İkinci nokta bağımsızlar da pek âlâ teşkilâtı olmadan da seçime katılabilir. Bağımsızları temsil edecek bir zatın iştirakini temin için fıkraya bir ilâve yapılabilir. Anayasa bağımsızların da seçime iştirakini kabul ettiğine göre bunların da bir mümessil blundurmaları yerinde olur. Halbuki burada bağımsızlar dışarda kalmaktadır. İki parti anlaşacak, yeni kurulan partiler, bağımsızlar dışarda kalacak. Ya bu heyetler iyice anlaşılırsa, kendi isteklerine uygun bir liste çıkarılırsa... Onun için herhangi bir şekilde güpheyi davet edecek istikâmette ve karışıklığa meydan verecek ifadeye meydan verilmemesini ve bu fıkranın tashihini teklif ederim.

ABDÜRRAHMAN KONUK (Bursa) — Seçim kurulunun belediye başkan ve üyelerinden teşkiline karşı duyduğumuz endişeye şimdi 14 ncü maddenin aldığı şekille cevap verilmiş ve hepimizi tatmin etmiş bir durumdadır. Seçim kurullarının vazifelerinin önemi büyüktür. Çünkü sabah erken satte başlayıp akşama kadar büyük bir çalışmanın sonu olarak yapılan seçimin aynı zamanda seçim kurulunun vazifesini görerek son tutanağı hazırlamasına varacaktır. Binaenaleyh en son ve en mühim vazife, seçim kurulunun son olarak hazırladığı tutanakların imzalanması ve tamamlanmasıdır. Bizim gibi parti temsilcilerini üye olarak almıyan devletlerde ve dünyanın en son yapılan kanunları dahi seçim kurullarının en son dakikada imzalayacakları tutanakların ehemmiyetini dikkate almışlar ve bu tutanakların hazırlanması için gayet kuvvetli müeyyideler koymuşlardır. Bilindiği gibi, birçok memleketlerde hâkimler seçim kurulunun başı olmasına mukabil, böyle bir vaziyete rağmen seçim kurulunun hazırlayacağı son tutanağın hazırlanmaması ihtimali seçimin ilân edilmemesi ihtimali, seçimin ifsat edilmesi ihtimali, düşünülerek son bir müeyyide

konulmuştur. Çeşit ihtimaller olabilir. Seçim kurulunu teşkil edecek miktarda üyelerin gelmemesi, imzadan istinkâf ettikleri, ilândan istinkâf ettikleri düşünülebilir ve sabahtan akşama kadar cereyan eden seçim muamelelerinin son kısmı aksar ve seçim fâsit olur. Bunu düşünerek en son yapılmış olan modern kanunlarda dahi bizim gibi seçim kurullarına parti mümessilleri üye olarak alınmamış olan devlet kanunlarında seçim kurulunun en son vazifesi olan tutanakları hazırlama ve ilân keyfiyeti garanti altına alınmıştır. Vakaa bizde bu vazifenin yapılmaması olması Ceza Kanununun vazifeyi suiistimal suçunu teşkil edebilir. Fakat bu ceza müeyyidesi İtalya'da mevcut olduğu halde bunun için ayrıca bir ceza koymayı emniyetli telâkki etmişlerdir.

Bendeniz kanunun bu tarafını boş buldum, ve bilhassa parti temsilcileri alındıktan sonra muhtelif kimselerden karma bir teşkil yapıldığına göre muhtelif anlaşmalara, hususi maksatlara hizmet edebilecek bir durum arzettiğine nazaran bu sistemin, şimdi konulan karma sistemin garantisini de beraber koymak lâzımdır.

Başkanlığı yalnız hâkimlere veren memleketler dahi bu garantiye ihtiyaç duymuşlar ve Ceza Kanunundan ayrı olarak bu seçim kanunlarına ayrıca bir cezai müeyyide koymuşlardır.

Bendeniz böyle mahalli seçimleri toptan ifsat edebilecek olan - sabahtan akşama kadar cereyan etmiş, hattâ aylardanberi hazırlanmış olan seçimi bir anda sabote etmek mümkündür - hareketlere karşı bir müeyyide koymak lüzumuna kaniim. Binaenaleyh bu hususta en son yapılan kanunlardan birinden aldığım bir maddeyi kanuna eklemeyi zaruri görüyoruz. O da şudur : (Her kim seçim kuruluna mensup olduğu halde kanuna aykırı hareketler ve ihmallerle seçimlerin yapılmasını imkânsız kılar yahut seçimlerin iptaline sebep olur yahut seçimin neticesini tahrif eder veya neticesini ilân etmekten imtina ederse» yazılı olan ceza ile cezalandırılır. diye bir ek madde ilâvesini teklif ediyorum.

İkinci bir nokta olarak ziraat odalarının bu heyetler içine girmesini bendeniz çok faydalı bulurum. Ziraat odalarının, çiftçilerin, memleketimizdeki mâna ve önemleri malûmdur. Ben-ce bunun kalması doğru ve faydalı olur.